

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΑΔΕ

Ανεξάρτητη Αρχή
Δημοσίων Εσόδων

Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ & ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

Απρίλιος 2017

Το παρόν συντάχθηκε από τη Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων με σκοπό την ενημέρωση των φορολογουμένων αναφορικά με την πορεία και τη διακύμανση των φορολογικών εσόδων.

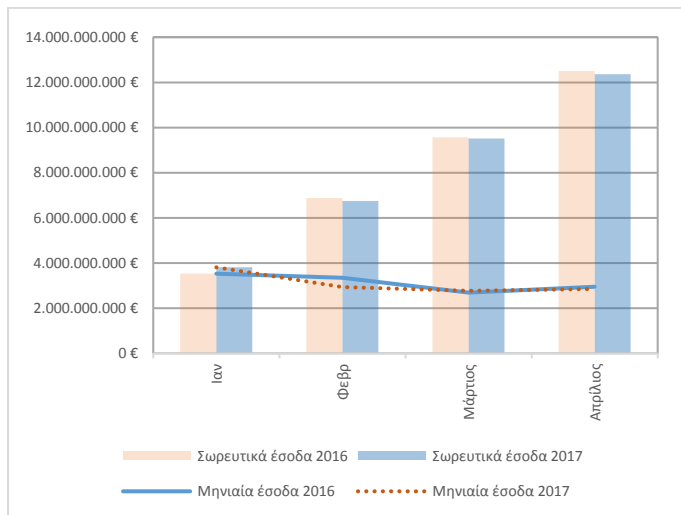
Αθήνα, Ιούνιος 2017

1. Εισαγωγή

Με την παρούσα έκθεση αναλύεται η πορεία των φορολογικών εσόδων, με βάση τα στοιχεία εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού, σε τροποποιημένη ταμειακή βάση, για τον Απρίλιο του 2017. Μεταξύ άλλων, κατά την ανάλυση, συγκρίνονται τα έσοδα του Απριλίου του τρέχοντος έτους με τα αντίστοιχα του προηγούμενου έτους και αιτιολογούνται αποκλίσεις σε σημαντικές κατηγορίες εσόδων. Η ανάλυση ακολουθεί τη δομή και τους κωδικούς αριθμούς εσόδων (ΚΑΕ) του Κρατικού Προϋπολογισμού, ενώ σημειώνεται ότι τα στοιχεία αφορούν σε έσοδα προ επιστροφών φόρου, όπως λαμβάνονται από την αρμόδια Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (ΓΛΚ).

2. Πορεία και διάρθρωση φορολογικών εσόδων

Γράφημα 1. Φορολογικά έσοδα περιόδου Ιανουαρίου-Απριλίου 2016 & 2017

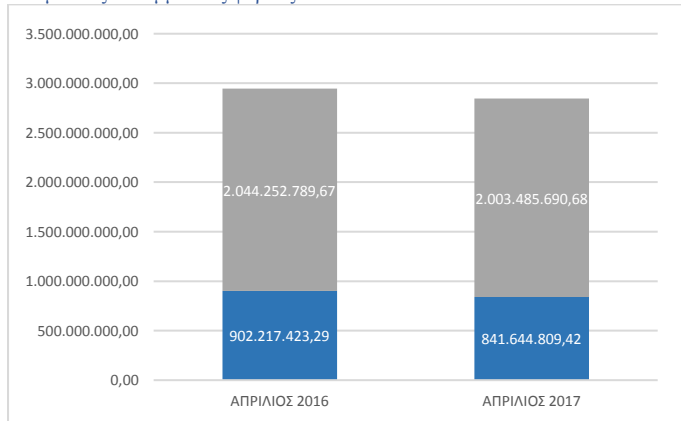

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Σύμφωνα με το Γράφημα 1, για την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου 2017, τα φορολογικά έσοδα ανέρχονται σε 12.360.723.036,90 €, στο ίδιο σχεδόν επίπεδο με την αντίστοιχη περίοδο του 2016, όπου τα έσοδα ανέρχονταν σε 12.509.752.276,83 €.

Συγκριτικά με το πρώτο τετράμηνο του 2016, τα έσοδα από άμεσους φόρους το πρώτο τετράμηνο του 2017 μειώθηκαν κατά 425,37 εκ. €, ενώ τα έσοδα από έμμεσους φόρους αυξήθηκαν κατά 276,34 εκ. €.

Γράφημα 2. Διάρθρωση φορολογικών εσόδων Απριλίου 2016 & Απριλίου 2017 σε άμεσους και έμμεσους φόρους

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Τα έσοδα Απριλίου 2017 ανήλθαν σε 2.845.129.900,10 €, ελαφρώς μειωμένα σε σχέση με τα έσοδα τον Απρίλιο του 2016, τα οποία ανέρχονταν σε 2.946.470.212,96 €.

Σύμφωνα με τη διάρθρωση των φορολογικών εσόδων τον Απρίλιο του 2017, οι άμεσοι φόροι ανέρχονται στο 29,58% των συνολικών φορολογικών εσόδων και οι έμμεσοι φόροι στο 70,42%. Αντίστοιχη ήταν η διάρθρωση των εσόδων και τον Απρίλιο του 2017.

3. Άμεσοι Φόροι

Τον Απρίλιο του 2017, τα έσοδα από άμεσους φόρους (ΚΑΕ 0000) μειώθηκαν κατά 60,57 εκ. € σε σχέση με το αντίστοιχο μέγεθος του 2016 (Γράφημα 2) και συγκεκριμένα διαμορφώθηκαν σε 841,64 εκ. € έναντι 902,22 εκ. € τον Απρίλιο

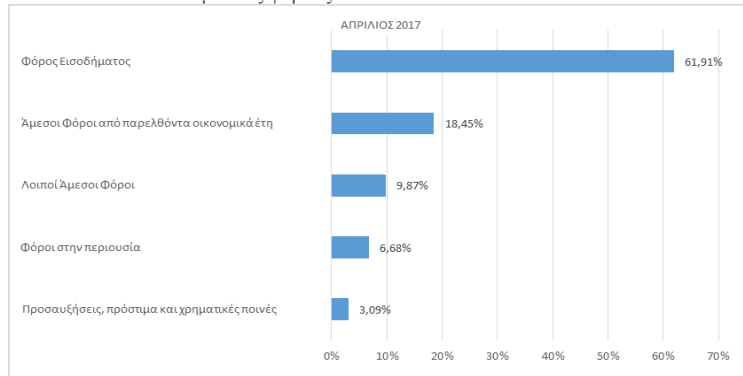
του 2016 (μείωση κατά 6,71%). Σε επίπεδο κύριων κατηγοριών, παρατηρούνται οι ακόλουθες αξιοσημείωτες μεταβολές:

- μείωση των εσόδων από φόρους στο εισόδημα (ΚΑΕ 0100) κατά 2,98%. Συγκεκριμένα, διαμορφώθηκαν σε 521,06 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 537,06 εκ. € τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους,
- μείωση των εσόδων από φόρους στην περιουσία (ΚΑΕ 0200) κατά 5,39% και συγκεκριμένα, διαμορφώθηκαν σε 56,21 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 59,41 εκ. € τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους,
- αύξηση των εσόδων από άμεσους φόρους παρελθόντων οικονομικών ετών (ΚΑΕ 0600) κατά 7,69%. Συγκεκριμένα, διαμορφώθηκαν σε 155,25 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 144,17 εκ. € τον Απρίλιο του 2016,
- μείωση των εσόδων από προσαυξήσεις, πρόστιμα, χρηματικές ποινές στους άμεσους φόρους (ΚΑΕ 0700) κατά 14,60%, τα οποία, συγκεκριμένα, ανέρχονται σε 26,09 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 30,54 εκ. € τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους και
- μείωση των εσόδων από λοιπούς άμεσους φόρους (ΚΑΕ 0800) κατά 36,63%. Συγκεκριμένα ανέρχονται σε 83,04 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 131,04 εκ. € τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους.

Όπως αναλύεται και στη συνέχεια, η καταγεγραμμένη μείωση στα έσοδα από άμεσους φόρους οφείλεται κυρίως στα μειωμένα έσοδα από τις συνταξιοδοτικές και λοιπές εισφορές λόγω της σύστασης του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης.

Στο Γράφημα 3 παρουσιάζεται το ποσοστό συμμετοχής της κάθε μείζονος κατηγορίας στο σύνολο των άμεσων φόρων.

Γράφημα 3. Ποσοστό συμμετοχής κύριων κατηγοριών άμεσων φόρων στα συνολικά έσοδα από άμεσους φόρους

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Έσοδα από φόρους στο εισόδημα

Η ως άνω αναφερόμενη μείωση των εσόδων από φόρους στο εισόδημα (ΚΑΕ 0100) κατά 16 εκ. € διαμορφώθηκε κυρίως από τη μείωση των εσόδων από τον φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων (ΚΑΕ 0120) και των εσόδων από τις ειδικές κατηγορίες φόρων εισοδήματος και άλλων προσόδων (ΚΑΕ 0140) κατά 7,17 εκ. € και 11,61 εκ. € αντίστοιχα, ενώ τα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων (ΚΑΕ 0110) αυξήθηκαν κατά 3,45 εκ. €.

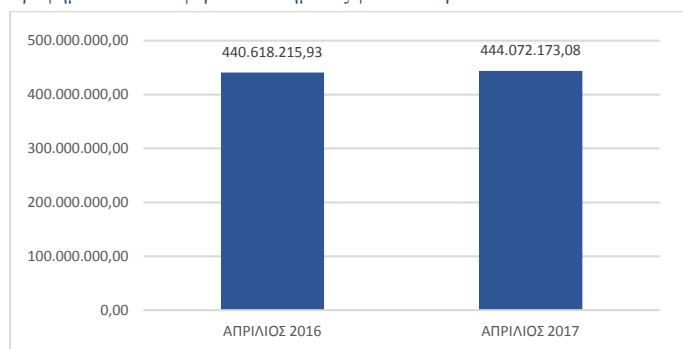
Έσοδα από φόρους στο εισόδημα φυσικών προσώπων

Ειδικότερα, τα έσοδα από τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων (ΚΑΕ 0110), τα οποία αποτελούν το 85,23% των συνολικών εσόδων από φόρους στο εισόδημα κατά τον μήνα Απρίλιο του 2017, εμφανίζονται στα ίδια επίπεδα σε σύγκριση με το αντίστοιχο μέγεθος του προηγούμενου έτους (Γράφημα 4), ήτοι έχουν διαμορφωθεί σε 444,07 εκ. € έναντι 440,62 εκ. €.

Αξιοσημείωτες μεταβολές παρατηρούνται στους ΚΑΕ 0113 και 0115, οι οποίοι αφορούν φόρο στο εισόδημα εισπραττόμενο με μορφή παρακράτησης και αποτελούν το 97,57% των εσόδων φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων. Πιο συγκεκριμένα, τα έσοδα από τους φόρους στο εισόδημα από μισθούς και συντάξεις που εισπραττόνται με τη μορφή παρακράτησης (ΚΑΕ 0113), διαμορφώθηκαν σε 397,13 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 369,97 εκ. € τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους, αυξημένα κατά 7,34%. Η παρακράτηση του φόρου από μισθούς και συντάξεις σύμφωνα με τη νέα κλίμακα του του Ν. 4387/2016 (ΦΕΚ Α' 85/12-5-2016) εφαρμόζεται από τον Μάιο του 2016.

Τα έσοδα από τον φόρο στο εισόδημα (πλην μισθών και συντάξεων) εισπραττόμενο με τη μορφή παρακράτησης (ΚΑΕ 0115) μειώθηκαν, με το ποσό να ανέρχεται σε 36,17 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 57,2 εκ. € τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους.

Γράφημα 4. Έσοδα φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων

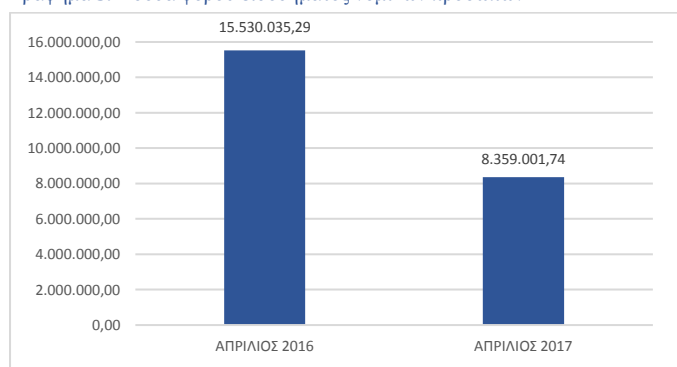

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Έσοδα από φόρους στο εισόδημα νομικών προσώπων

Τα έσοδα από τη φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων (ΚΑΕ 0120) εμφανίζονται μειωμένα τον μήνα Απρίλιο του 2017 σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2016, ήτοι διαμορφώθηκαν σε 8,36 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 15,53 εκ. € τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους (Γράφημα 5).

Γράφημα 5. Έσοδα φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων

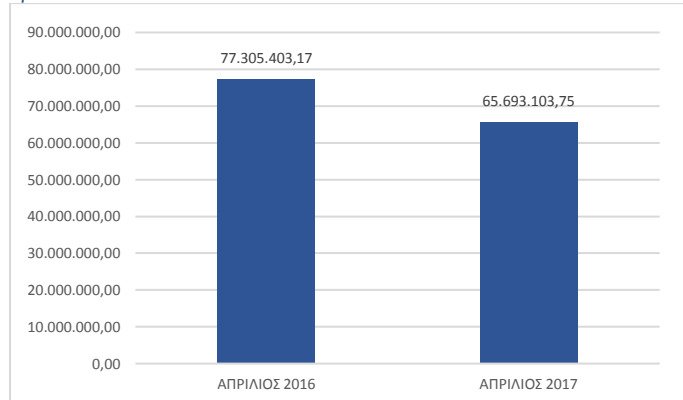
Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Έσοδα από ειδικές κατηγορίες φόρων εισοδήματος και άλλων προσόδων

Τα έσοδα από τις ειδικές κατηγορίες φόρων εισοδήματος και άλλων προσόδων (ΚΑΕ 0140) κατά τον μήνα Απρίλιο 2017 εμφανίζονται μειωμένα σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2016 και συγκεκριμένα, διαμορφώθηκαν σε 65,69 εκ. € έναντι 77,31 εκ. € (Γράφημα 6). Σε επίπεδο κατηγοριών σημειώθηκαν οι ακόλουθες αξιοσημείωτες μεταβολές:

- μείωση των εσόδων από τον φόρο σε κέρδη από λαχεία, λαχειοφόρες αγορές, ΠΡΟ-ΠΟ κλπ (ΚΑΕ 0143), τα οποία διαμορφώθηκαν σε 3,58 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 7,44 εκ. € τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους, δηλαδή μειώθηκαν κατά 51,92%,
- μείωση των εσόδων από τον φόρο επί των τόκων των καταθέσεων, συμφωνιών επαναγοράς, ομολόγων κ.λπ. (ΚΑΕ 0144), τα οποία διαμορφώθηκαν σε 27,95 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 34,77 εκ. € τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους, δηλαδή μειώθηκαν κατά 19,63% και
- μείωση των εσόδων από λοιπούς φόρους ειδικών κατηγοριών (ΚΑΕ 0149), τα οποία διαμορφώθηκαν σε 24,30 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 25,76 εκ. € τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους, δηλαδή μειώθηκαν κατά 5,67%.

Γράφημα 6. Έσοδα ειδικών κατηγοριών φόρων εισοδήματος και άλλων προσόδων

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

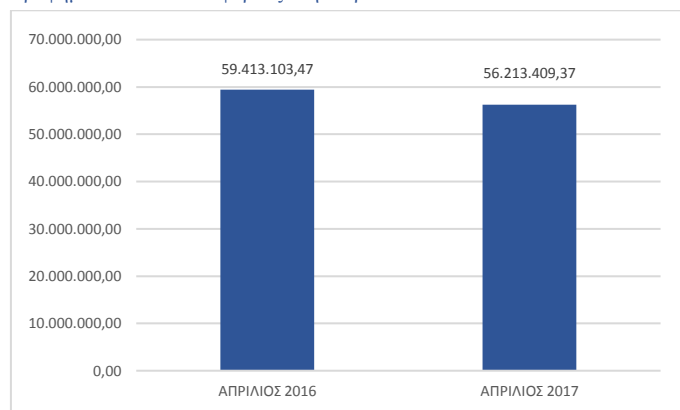
Έσοδα από τη φορολογία εισοδήματος φορολογικών κατοίκων αλλοδαπής

Για τον Απρίλιο του 2017, τα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος φορολογικών κατοίκων αλλοδαπής εισπραττόμενο με τη μορφή παρακράτησης (ΚΑΕ 0150) μειώθηκαν σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα του Απριλίου του προηγούμενου έτους και συγκεκριμένα, διαμορφώθηκαν σε 2,93 εκ. € έναντι 3,60 εκ. €. Το μεγαλύτερο ποσοστό των εσόδων της εν λόγω κατηγορίας προέρχονται από τον φόρο επί πληρωμών για πνευματικά και άλλα δικαιώματα προς χώρες με τις οποίες έχουν συναφθεί συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας (ΚΑΕ 0151).

Έσοδα από φόρους στην περιουσία

Τον Απρίλιο του 2017, τα έσοδα από φόρους στην περιουσία (ΚΑΕ 0200) (56,21 εκ. €) συνεισφέρουν το 6,68% των συνολικών εσόδων από άμεσους φόρους και εμφανίζονται χαμηλότερα, κατά 5,39%, σε σύγκριση με τα έσοδα του αντίστοιχου μήνα του έτους 2016 (59,41 εκ. €) (Γράφημα 7).

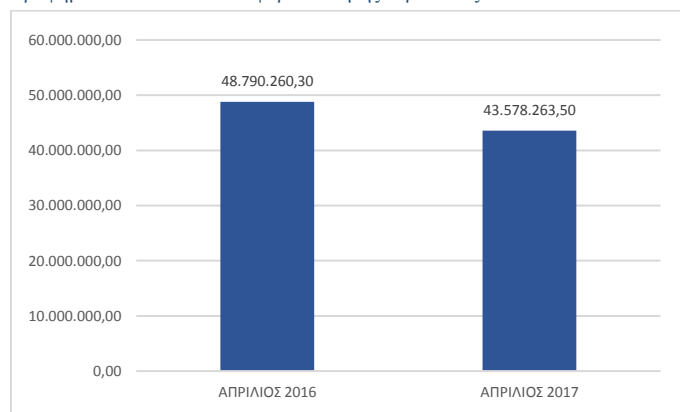
Γράφημα 7. Έσοδα από φόρους στην περιουσία

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Ειδικότερα, τα έσοδα από φόρους στην ακίνητη περιουσία (ΚΑΕ 0220) μειώθηκαν σε 43,58 εκ. € τον Απρίλιο του 2017, έναντι 48,79 εκ. € τον Απρίλιο του 2016 (Γράφημα 8), ενώ τα έσοδα από φόρους και τέλη κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών κ.λπ. (ΚΑΕ 0210) διαμορφώθηκαν σε 12,64 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 10,62 εκ. € τον Απρίλιο του 2016, αυξημένα κατά 18,94%.

Γράφημα 8. Έσοδα από τον φόρο ακίνητης περιουσίας

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Πιο αναλυτικά, τα έσοδα από τον φόρο ακίνητης περιουσίας, τα οποία αποτελούν το 77,52% των συνολικών εσόδων από τους φόρους στην περιουσία, παρουσίασαν τις ακόλουθες αξιοσημείωτες μεταβολές:

- τα έσοδα από τον ενιαίο φόρο ιδιοκτησίας ακινήτων ΕΝ.Φ.Ι.Α. (ΚΑΕ 0225) εμφανίζονται μειωμένα κατά 1,99 εκ. € (έσοδα 37,52 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 39,51 εκ. € τον Απρίλιο του 2016) και
- τα έσοδα από το έκτακτο ειδικό τέλος ηλεκτροδοτούμενων δομημένων επιφανειών (Ε.Ε.Τ.Η.Δ.Ε.) (ΚΑΕ 0224) εμφανίζονται μειωμένα κατά 3,17 εκ. € (έσοδα 5,02 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 8,19 εκ. € τον Απρίλιο του 2016). Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι το Ε.Ε.Τ.Η.Δ.Ε. έχει καταργηθεί από 1/1/2014 με τα έσοδα να βαίνουν διαρκώς μειούμενα.

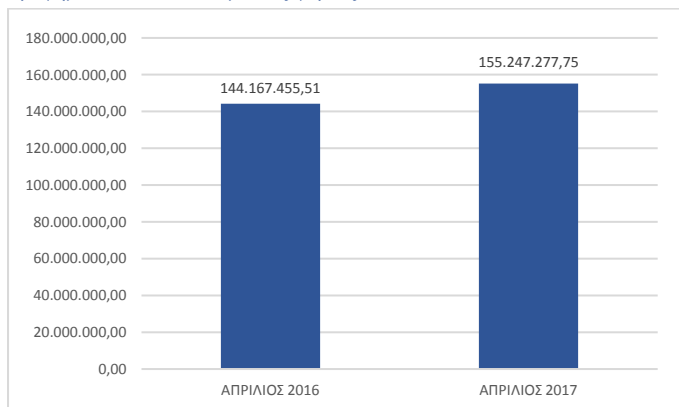
Έσοδα από άμεσους φόρους από Π.Ο.Ε.

Τα έσοδα από τους άμεσους φόρους παρελθόντων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.) (ΚΑΕ 0600) για τον Απρίλιο του 2017 σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2016 εμφανίζονται αυξημένα κατά 7,69% (δηλ. κατά 11,08 εκ. €) και

συγκεκριμένα διαμορφώνονται σε 155,25 εκ. € έναντι 144,17 εκ. € (Γράφημα 9).

Επισημαίνεται ότι με τα άρθρα 57-61 του ν.4446/2016 (ΦΕΚ Α' 240/22.12.2016) ρυθμίστηκε η οικειοθελής αποκάλυψη φορολογητέας ύλης παρελθόντων ετών, με προθεσμία υπαγωγής στη ρύθμιση έως και 31.5.2017.

Γράφημα 9. Έσοδα από άμεσους φόρους από Π.Ο.Ε.

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Η αύξηση των ανωτέρω εσόδων (ΚΑΕ 0600) για τον Απρίλιο του 2017 σε σχέση με τον Απρίλιο του 2016 οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εσόδων από τους άμεσους φόρους που βεβαιώνονται για πρώτη φορά (ΚΑΕ 0610), τα οποία διαμορφώθηκαν τον Απρίλιο του 2017 σε 27,99 εκ. € έναντι σε 13,70 εκ. € τον Απρίλιο του 2016.

Ειδικότερα, παρατηρήθηκε:

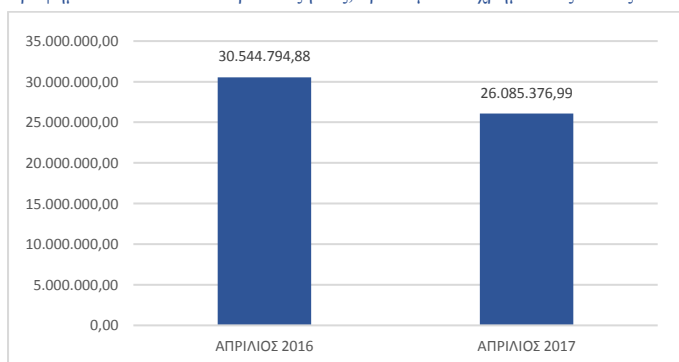
- αύξηση των εσόδων από τον φόρο στο εισόδημα φυσικών προσώπων (ΚΑΕ 0611). Διαμορφώθηκαν σε 15,56 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 7,03 εκ. € τον αντίστοιχο μήνα του 2016 και
- αύξηση των εσόδων από τον φόρο στο εισόδημα νομικών προσώπων (ΚΑΕ 0612). Διαμορφώθηκαν σε 10,91 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 5,12 εκ. € τον αντίστοιχο μήνα του 2016.

Από την άλλη, τα έσοδα από υπόλοιπα παρελθόντων οικονομικών ετών που πρέπει να εισπραχθούν (ΚΑΕ 0630) μειώθηκαν κατά 2,71 εκ. € (2,10%) και διαμορφώθηκαν τον Απρίλιο του 2017 σε 126,53 εκ. € έναντι 129,24 εκ. € τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους.

Έσοδα από άμεσους φόρους που αφορούν προσαυξήσεις, πρόστιμα και χρηματικές ποινές

Αναφορικά με τα έσοδα από προσαυξήσεις, πρόστιμα και χρηματικές ποινές στους άμεσους φόρους (ΚΑΕ 0700) παρατηρείται μείωση κατά 4,46 εκ. €, ήτοι κατά 14,60%, αφού τα έσοδα διαμορφώθηκαν στα 26,09 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 30,54 εκ. € τον Απρίλιο του 2016 (Γράφημα 10). Η μεταβολή αυτή διαμορφώθηκε κυρίως από τη μείωση των εσόδων από προσαυξήσεις στους άμεσους φόρους (ΚΑΕ 0711) κατά 3,88 εκ. € (σε 24,57 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 28,45 εκ. € τον Απρίλιο του 2016).

Γράφημα 10. Έσοδα από προσαυξήσεις, πρόστιμα και χρηματικές ποινές

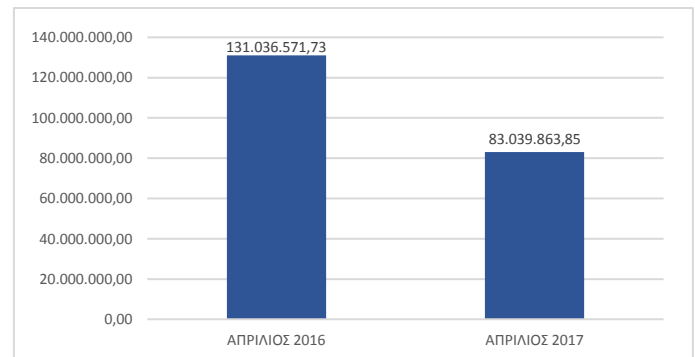
Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Έσοδα από λοιπούς άμεσους φόρους

Τον Απρίλιο του 2017, τα έσοδα από τους λοιπούς άμεσους φόρους (ΚΑΕ 0800), τα οποία ανήλθαν σε 83,04 εκ. €, συνεισφέρουν το 9,87% των συνολικών εσόδων από άμεσους φόρους και παρουσιάζονται μειωμένα κατά 48 εκ. € (δηλαδή κατά 36,63%) σε σχέση με τον Απρίλιο του 2016 (Γράφημα 11).

Η μεταβολή αυτή διαμορφώνεται ουσιαστικά από τη μείωση (κατά 61,92%) των εσόδων από συνταξιοδοτικές και λοιπές εισφορές (ΚΑΕ 0820), τα οποία διαμορφώθηκαν σε 28,77 εκ. € έναντι 75,56 εκ. € (μειωμένα κατά 46,79 εκ. €). Η εν λόγω μείωση οφείλεται στη σύσταση του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης και στη λειτουργία του από 1.1.2017 (άρθρα 51 και 56 του ν. 4387/2016), με τα έσοδα από εισφορές να αποτελούν πλέον πόρους του νομικού προσώπου.

Γράφημα 11. Έσοδα από λοιπούς άμεσους φόρους

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Συγκεκριμένα, η μείωση των εσόδων από συνταξιοδοτικές και λοιπές εισφορές (ΚΑΕ 0820) κατά 46,79 εκ. € διαμορφώθηκε από τις ακόλουθες μεταβολές:

- μείωση των εσόδων από εισφορές συνταξιοδότησης από το Δημόσιο (ΚΑΕ 0824) κατά 44,81 εκ. € (ήτοι κατά 83,82%). Διαμορφώθηκαν σε 8,65 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 53,45 εκ. € τον Απρίλιο 2016 και
- μείωση των εσόδων από εισφορές αναγνώρισης προϋπηρεσίας (ΚΑΕ 0825) κατά 2,08 εκ. € (ήτοι κατά 96,68%). Διαμορφώθηκαν σε 71,58 χιλ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 2,16 εκ. € τον Απρίλιο του 2016.

Σημειώνεται ότι τα έσοδα από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης (2%) για την καταπολέμηση της ανεργίας (άρθρο 38, παρ.2° Ν.3986/2011) (ΚΑΕ 0828) παρέμειναν σχεδόν σταθερά στα 19,74 εκ. € τον Απρίλιο του 2017.

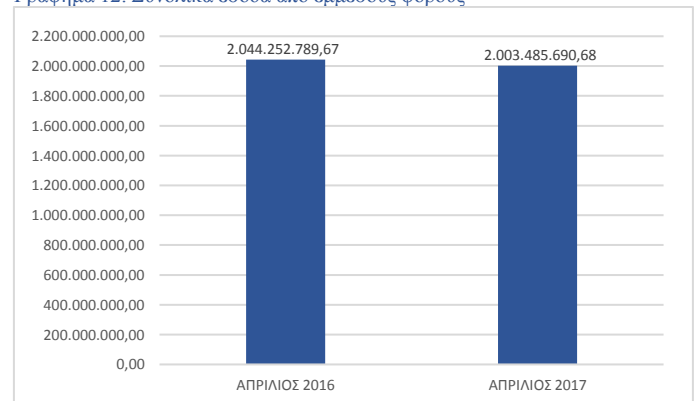
Τα έσοδα από λοιπούς άμεσους φόρους (ΚΑΕ 0890) μειώθηκαν κατά 1,84 εκ. € (μείωση κατά 3,59%) και διαμορφώθηκαν σε 49,44 εκ. €. Σε επίπεδο υποκατηγοριών, σημειώνονται οι ακόλουθες μεταβολές:

- αύξηση των εσόδων από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα (ΚΑΕ 0891) κατά 1,12 εκ. € (ήτοι κατά 3,12%), τα οποία διαμορφώθηκαν σε 36,99 εκ. € τον Απρίλιο 2017 έναντι 35,87 εκ. € τον Απρίλιο του 2016 και
- μείωση των εσόδων από την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος (άρθρο 31, Ν. 3986/201 - ΚΑΕ 0896) κατά 2,28 εκ. € (ήτοι κατά 17,56%), τα οποία διαμορφώθηκαν σε 10,71 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 12,99 εκ. € τον Απρίλιο του 2016.

4. Έμμεσοι Φόροι

Τα συνολικά έσοδα από έμμεσους φόρους (ΚΑΕ 1000) τον Απρίλιο του 2017 κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα του Απριλίου του 2016 (Γράφημα 12), ανερχόμενα στα 2 δις €.

Γράφημα 12. Συνολικά έσοδα από έμμεσους φόρους

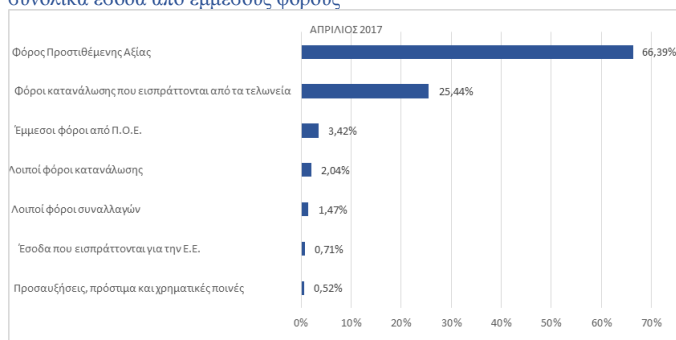
Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, τα έσοδα σε επίπεδο κύριων κατηγοριών διαμορφώθηκαν ως ακολούθως:

- αύξηση των εσόδων από τον Φ.Π.Α. (ΚΑΕ 1100) κατά 2,55% (ήτοι κατά 33,02 εκ. €) σε σχέση με τον Απρίλιο του 2016, συνεισφέροντας το 66,39% στα συνολικά έσοδα από έμμεσους φόρους,
- σταθερή σχεδόν είσπραξη εσόδων από λοιπούς φόρους συναλλαγών (ΚΑΕ 1200), συνεισφέροντας το 1,47% στα συνολικά έσοδα από έμμεσους φόρους,
- σταθερή σχεδόν είσπραξη εσόδων από λοιπούς φόρους κατανάλωσης (ΚΑΕ 1300), συνεισφέροντας το 2,04% στα συνολικά έσοδα από έμμεσους φόρους,
- μείωση των εσόδων από τους φόρους κατανάλωσης που εισπράττονται από τα Τελωνεία (ΚΑΕ 1400) κατά 13,05% (ήτοι κατά 76,53 εκ. €), συνεισφέροντας το 25,44% στα συνολικά έσοδα από έμμεσους φόρους,
- αύξηση των εσόδων από έμμεσους φόρους από παρελθόντα οικονομικά έτη (ΚΑΕ 1600) κατά 14,44% (ήτοι κατά 8,64 εκ. €), συνεισφέροντας το 3,42% στα συνολικά έσοδα από έμμεσους φόρους και
- μείωση των εσόδων από προσαυξήσεις, πρόστιμα και χρηματικές ποινές στους έμμεσους φόρους (ΚΑΕ 1700) κατά 3,42 εκ. €, συνεισφέροντας μόλις το 0,52% στα συνολικά έσοδα από έμμεσους φόρους και
- σταθερό σχεδόν ύψος εσόδων που εισπράττονται για την Ε.Ε. (ΚΑΕ 1900), συνεισφέροντας μόλις το 0,71% στα συνολικά έσοδα από έμμεσους φόρους.

Όπως παρουσιάζεται και στο Γράφημα 13, για τον Απρίλιο του 2017, τα έσοδα από τον Φ.Π.Α. και τους φόρους κατανάλωσης που εισπράττονται από τα Τελωνεία κατέχουν πολύ υψηλό ποσοστό συμμετοχής (91,83%) στα συνολικά έσοδα από έμμεσους φόρους.

Γράφημα 13. Ποσοστό συμμετοχής κύριων κατηγοριών έμμεσων φόρων στα συνολικά έσοδα από έμμεσους φόρους

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Έσοδα από τον ΦΠΑ

Τα συνολικά έσοδα από τον Φ.Π.Α. (ΚΑΕ 1100), ποσού 1,33 δις €, διαρθρώνονται σε έσοδα από τον Φ.Π.Α. εγχωρίων (ΚΑΕ 1110), τον Φ.Π.Α. εγχωρίων (ΚΑΕ 1120 - νέος ΚΑΕ, που δημιουργήθηκε το 2016 σε συνέχεια του ΚΑΕ 1110 με σκοπό τη μεγαλύτερη ανάλυση του κωδικού 1115¹ «Φ.Π.Α. από λοιπές δραστηριότητες που εισπράττεται μέσω Τελωνείων») και τον Φ.Π.Α. εισαγομένων (ΚΑΕ 1150), τα οποία τον Απρίλιο του 2017 αντιστοιχούν στο 84,63%, στο 4,4% και στο 10,97%, αντίστοιχα, των συνολικών εσόδων από Φ.Π.Α.

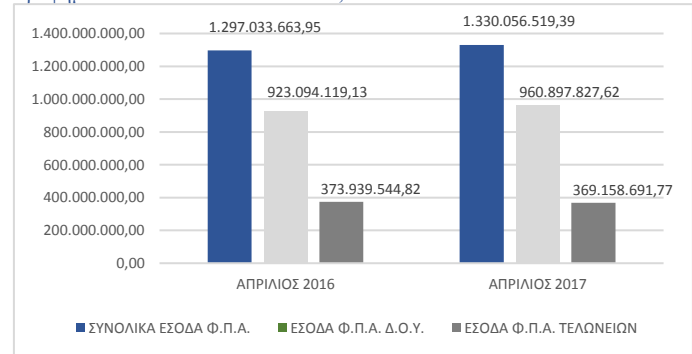
Τα έσοδα από τον Φ.Π.Α. εγχωρίων (ΚΑΕ 1110) τον Απρίλιο του 2017 παρουσίασαν μείωση κατά 3,16% (μείωση 36,74 εκ. €) σε σχέση με τον Απρίλιο του 2016, ενώ τα έσοδα από τον Φ.Π.Α. εισαγομένων (ΚΑΕ 1150) αυξήθηκαν κατά 8,35% (αύξηση 11,25 εκ. €). Για τον μήνα αναφοράς, στη νέα ομάδα 1120 (σε αντικατάσταση του ΚΑΕ 1115) εμφανίζονται έσοδα ύψους 58,52 εκ. €. Αποτέλεσμα των ανωτέρω μεταβολών είναι ότι τον Απρίλιο του 2017, τα συνολικά έσοδα από τον Φ.Π.Α. ενισχύθηκαν κατά 33,02 εκ. € έναντι του αντίστοιχου μήνα του 2016 (ποσοστιαία μεταβολή 2,55%) (Γράφημα 14), το οποίο κατά ένα μέρος οφείλεται στη μεταβολή των συντελεστών Φ.Π.Α.

Σε επίπεδο κατηγοριών σημειώθηκαν οι ακόλουθες αξιοσημείωτες μεταβολές:

- μείωση των εσόδων από τον Φ.Π.Α. στα προϊόντα καπνού (ΚΑΕ 1118), τα οποία μειώθηκαν κατά 10,77 εκ. € και διαμορφώθηκαν σε 34,44 εκ. €,
- αύξηση των εσόδων από τον Φ.Π.Α. σε κάθε είδους λοιπές δραστηριότητες που εισπράττεται μέσω των ΔΟΥ (ΚΑΕ 1119), τα οποία διαμορφώθηκαν σε 959,24 εκ. € παρουσιάζοντας αύξηση κατά 37,38 εκ. € και
- αύξηση των εσόδων από τον Φ.Π.Α. στα λοιπά εισαγόμενα (ΚΑΕ 1151), τα οποία αυξήθηκαν κατά 11,6 εκ. € και διαμορφώθηκαν στα 141,19 εκ. €.

Όπως απεικονίζεται στο Γράφημα 14, τον Απρίλιο του 2017 σε σχέση με τον Απρίλιο του 2016, τα έσοδα από τον Φ.Π.Α. που εισπράττεται μέσω των Δ.Ο.Υ. εμφανίζονται αυξημένα κατά 37,8 εκ. €, ενώ τα έσοδα που εισπράττουν τα Τελωνεία εμφανίζονται μειωμένα κατά 4,78 εκ. €.

Γράφημα 14. Συνολικά έσοδα Φ.Π.Α., έσοδα Φ.Π.Α. Δ.Ο.Υ. & Τελωνείων

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

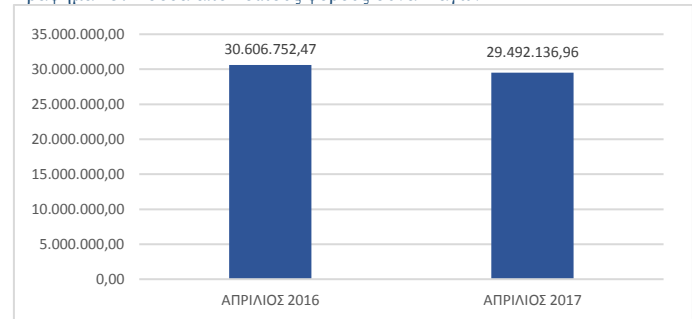
Έσοδα από λοιπούς φόρους συναλλαγών

Τα μηνιαία έσοδα από τους λοιπούς φόρους συναλλαγών (ΚΑΕ 1200, Γράφημα 15) τον Απρίλιο του 2017 παρουσίασαν μικρή σε απόλυτο μέγεθος μείωση της τάξης του 3,64% και διαμορφώθηκαν σε 29,49 εκ. € έναντι 30,61 εκ. € τον Απρίλιο του 2016. Για τον μήνα αναφοράς, η συγκεκριμένη κατηγορία συνεισφέρει στο σύνολο των εσόδων από έμμεσους φόρους μόνον κατά 1,47%.

Ειδικότερα, σε επίπεδο επιμέρους κατηγοριών εσόδων, οι οποίες διαμορφώνουν το αποτέλεσμα στη μείζονα κατηγορία των λοιπών φόρων συναλλαγών, σημειώνεται:

- μείωση των εσόδων από φόρους στις μεταβιβάσεις και συγκεντρώσεις κεφαλαίων (ΚΑΕ 1210) κατά 1,13 εκ. €, με τα συνολικά έσοδα να ανέρχονται σε 16,41 εκ. € (μείωση 6,42%) και
- σταθερή είσπραξη εσόδων από τέλη χαρτοσήμου (ΚΑΕ 1220) διαμορφούμενη στα 12,8 εκ. €.

Γράφημα 15. Έσοδα από λοιπούς φόρους συναλλαγών

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Έσοδα από λοιπούς φόρους κατανάλωσης

Τα μηνιαία έσοδα από τους λοιπούς φόρους κατανάλωσης (ΚΑΕ 1300) διαμορφώθηκαν σε 40,94 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 41,64 εκ. € τον Απρίλιο του 2016 (Γράφημα 16).

Πιο αναλυτικά, τα έσοδα από τους λοιπούς φόρους κατανάλωσης παρουσίασαν τις ακόλουθες αξιοσημείωτες μεταβολές:

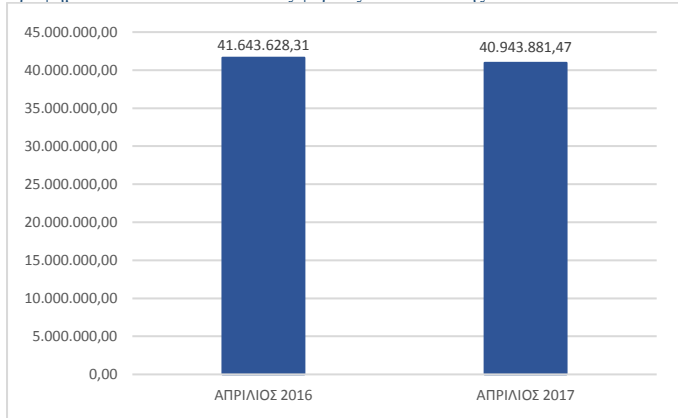
- μείωση των εσόδων από τον ειδικό φόρο πολυτελείας επιβατικών αυτοκινήτων εσόδων της Ε.Ε. και εισαγόμενων από τρίτες χώρες (ΚΑΕ 1341 και 1342) σε 14,38 χιλ. € έναντι 1,96 εκ. €, η οποία οφείλεται στην κατάργηση από 01/06/2016 του εν λόγω ειδικού φόρου (άρθ.59, ν.4389/16),
- μείωση των εσόδων από τον φόρο ασφαλιστρών (άρθρο 29, ν.3492/06 ΚΑΕ 1352) σε 233 χιλ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 10,76 εκ. € τον Απρίλιο του 2016 (μείωση κατά 97,83%), η οποία ωστόσο οφείλεται στον ετεροχρονισμό συμμόρφωσης των υπόχρεων σε καταβολή του φόρου και δεν απεικονίζει πραγματική μείωση,
- αύξηση των εσόδων από τα τέλη συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας και καρτοκινητής τηλεφωνίας (άρθρο 33, ν. 3775/2009 ΚΑΕ 1357) σε 18,59 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 14,41 εκ. € τον Απρίλιο του 2016 (αύξηση κατά 29,03%),
- μηδενικά έσοδα από την εισφορά 3% επί της αξίας του πωλούμενου στο εσωτερικό ζύθου (ΚΑΕ 1358) έναντι 1,44 εκ. € τον Απρίλιο του 2017, το

¹ Ο ΚΑΕ 1115 απενεργοποιήθηκε από 1/5/2016

οποίο οφείλεται στην κατάργηση της εν λόγω εισφοράς από τον Μάιο του 2016 (άρθρ.57, ν.4389/16) και

- έσοδα από την επιβολή τέλους στη συνδρομητική τηλεόραση (άρθρο 54 του ν. 4389/2016, ΚΑΕ 1393) και την επιβολή τέλους συνδρομητών σταθερής τηλεφωνίας (άρθρο 55 του ν.4389/2016, ΚΑΕ 1394), τα οποία ανήλθαν σε 1,97 εκ. € και 7,59 εκ. €, αντίστοιχα, τον Απρίλιο του 2017. Επισημαίνεται ότι τα συγκεκριμένα τέλη επιβάλλονται επί μηνιαίων λογαριασμών σύνδεσης που εκδίδονται από 01.06.2016 και από 01.01.2017, αντίστοιχα.

Γράφημα 16. Έσοδα από λοιπούς φόρους κατανάλωσης

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Έσοδα από φόρους κατανάλωσης που εισπράττονται από τα Τελωνεία

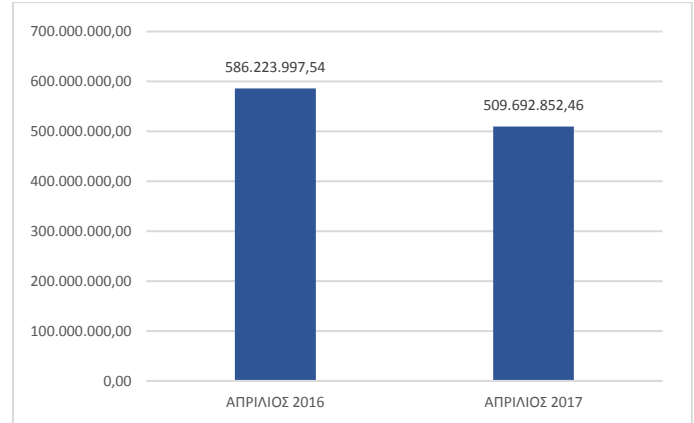
Τα έσοδα από τους φόρους κατανάλωσης που εισπράττονται από τα Τελωνεία (ΚΑΕ 1400) μειώθηκαν κατά 13,05% και διαμορφώθηκαν σε 509,69 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 586,22 εκ. € τον Απρίλιο του 2016 (Γράφημα 17). Επισημαίνεται ότι η συνεισφορά της συγκεκριμένης κατηγορίας εσόδων στα συνολικά έσοδα από έμμεσους φόρους είναι αρκετά υψηλή (ποσοστό συμμετοχής 25,44%) κατά τον μήνα Απρίλιο του 2017.

Σημαντικές, σχετικά, μεταβολές σε απόλυτο μέγεθος παρουσίασαν τα έσοδα από:

- τον Ε.Φ.Κ. εισαγόμενου από τρίτες χώρες diesel (ΚΑΕ 1433), τα οποία αυξήθηκαν κατά 20,79 εκ. € και διαμορφώθηκαν σε 26,84 εκ. €. Η εν λόγω αύξηση οφείλεται εν μέρει στην αύξηση των συντελεστών Ε.Φ.Κ. στο πετρέλαιο εσωτερικής καύσης από 01.01.2017 (άρθρο 60 του ν. 4389/2016),
- τον φόρο κατανάλωσης που επιβλήθηκε από 1/1/2017 στον καφέ από τρίτες χώρες (άρθρο 58 του ν. 4389/2016_ΚΑΕ 1445), τα οποία ανήλθαν σε 1,9 εκ. €,
- τον φόρο κατανάλωσης που επιβλήθηκε από 1/1/2017 στο ηλεκτρονικό τσιγάρο (άρθρο 58 του ν.4389/2016_ΚΑΕ 1446 και 1476), τα οποία ανήλθαν στις 950,85 χιλ. €,
- τον Ε.Φ.Κ. εγχωρίων και ΕΕ βενζινών (ΚΑΕ 1462), τα οποία μειώθηκαν κατά 27,53 εκ. € (ήτοι κατά 14,18%) και διαμορφώθηκαν σε 166,58 εκ. €,
- τον Ε.Φ.Κ. εγχωρίων και ΕΕ diesel (ΚΑΕ 1463), τα οποία εμφάνισαν μείωση κατά 20,99 εκ. € (δηλαδή κατά 18,34%) και διαμορφώθηκαν στα 93,46 εκ. €.
- τον Ε.Φ.Κ. στην ηλεκτρική ενέργεια (άρθρ.15, ν.3833/10_ΚΑΕ 1465), τα οποία μειώθηκαν κατά 11,46 εκ. € (δηλαδή κατά 84,51%) και διαμορφώθηκαν σε 2,1 εκ. €. Η εν λόγω μείωση οφείλεται στην επιστροφή 12,58 εκ. € στο πλαίσιο της απαλλαγής από τον ΕΦΚ της ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιείται για χημική αναγωγή, ηλεκτρολυτική και μεταλλουργική κατεργασία (Απόφαση ΓΓΔΕ ΔΕΦΚΦ Α 1029710 ΕΞ 2016 (ΦΕΚ Β' 743/21-03-2016)),
- τον Ε.Φ.Κ. στο εγχώριο και ΕΕ φυσικό αέριο (ΚΑΕ 1466), τα οποία μειώθηκαν κατά 11,16 εκ. € (δηλαδή κατά 72,38%) και διαμορφώθηκαν σε 4,26 εκ. €. Αυτή η μεταβολή ερμηνεύεται εν μέρει από την απαλλαγή που προβλέφθηκε από τον Ε.Φ.Κ. του φυσικού αερίου, που χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας (παρ. 1 του άρθρου 61 του ν. 4389/2016) από 01.06.2016, καθώς και τη μείωση των συντελεστών Ε.Φ.Κ. για τους οικιακούς και μεγάλους εταιρικούς καταναλωτές (παρ. 2 του άρθρου 61 του ν. 4389/2016) από 01.01.2017,
- τον Ε.Φ.Κ. στα προϊόντα καπνού (ΚΑΕ 1471), τα οποία παρουσίασαν μείωση κατά 43,07 εκ. € (δηλαδή κατά 24,95%) και συγκεκριμένα διαμορφώθηκαν σε 129,54 εκ. €,

- τον Ε.Φ.Κ. στην μύρα (άρθρ. 87 ν.2960/01_ΚΑΕ 1473), τα οποία αυξήθηκαν κατά 9,09 εκ. € (δηλαδή κατά 90,83%) και ανήλθαν σε 19,1 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 10 εκ. € τον αντίστοιχο μήνα του 2016. Αυτή η μεταβολή ερμηνεύεται εν μέρει από την αύξηση του Ε.Φ.Κ. στην μύρα από 01.06.2016 (παρ. 2β του άρθρου 60 του ν. 4389/2016) και
- τον φόρο κατανάλωσης που επιβλήθηκε από 1/1/2017 στον καφέ, εγχώριο και Ε.Ε. (άρθρο 58 του ν. 4389/2016) (ΚΑΕ 1475), τα οποία ανήλθαν στα 3,7 εκ. €.

Γράφημα 17. Έσοδα από φόρους κατανάλωσης που εισπράττονται από τα Τελωνεία

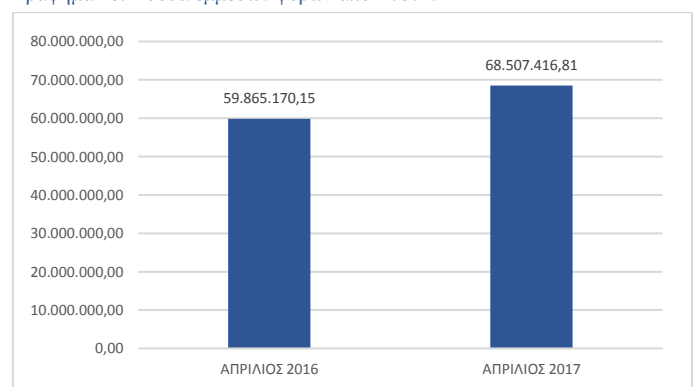
Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Έσοδα από έμμεσους φόρους Π.Ο.Ε.

Τα έσοδα από έμμεσους φόρους παρελθόντων οικονομικών ετών (ΚΑΕ 1600) κατά τον μήνα Απρίλιο του 2017 αποτελούν το 3,42% του συνόλου των εσόδων από έμμεσους φόρους και σε σύγκριση με τον Απρίλιο του 2016 αυξήθηκαν κατά 14,44% (ήτοι κατά 8,64 εκ. €) (Γράφημα 18).

Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην ενίσχυση των εσόδων από υπόλοιπα Π.Ο.Ε. από Φ.Π.Α. που πρέπει να εισπραχθούν (ΚΑΕ 1632), τα οποία διαμορφώθηκαν σε 58,96 εκ. € τον Απρίλιο του 2017 έναντι 46,61 εκ. € τον Απρίλιο του 2016 (αύξηση κατά 26,51%).

Γράφημα 18. Έσοδα έμμεσων φόρων από Π.Ο.Ε.

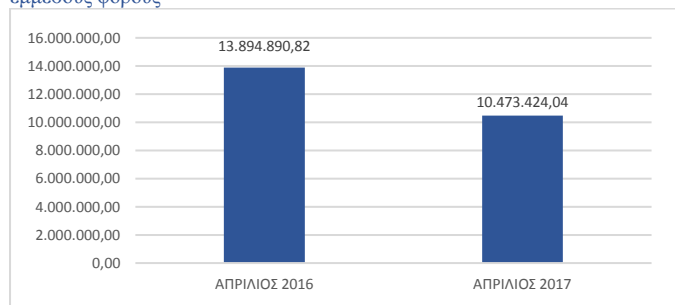
Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Έσοδα από προσαυξήσεις, πρόστιμα και χρηματικές ποινές στους έμμεσους φόρους

Τα έσοδα από προσαυξήσεις, πρόστιμα και χρηματικές ποινές στους έμμεσους φόρους (ΚΑΕ 1700) κατά τον Απρίλιο του 2017 σημείωσαν μείωση κατά 24,62%, δηλαδή κατά 3,42 εκ. €, έναντι του αντίστοιχου μήνα του 2016 και διαμορφώθηκαν σε 10,47 εκ. € (Γράφημα 19).

Σημειώνεται ότι η συνεισφορά της συγκεκριμένης κατηγορίας στα συνολικά έσοδα από έμμεσους φόρους περιορίζεται σε μόλις 0,52%.

Γράφημα 19. Έσοδα από προσαντήσεις, πρόστιμα και χρηματικές ποινές στους έμμεσους φόρους

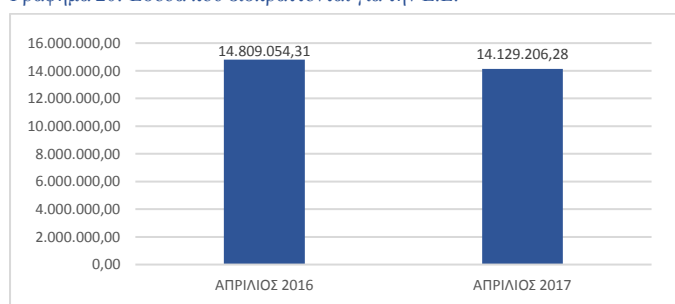

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Έσοδα που εισπράττονται για την Ε.Ε.

Τα έσοδα που εισπράττονται για την Ε.Ε. (ΚΑΕ 1900) τον Απρίλιο του 2017 ανήλθαν στα 14,13 εκ. €, στο ίδιο σχεδόν ύψος με τον Απρίλιο του 2016 (Γράφημα 20). Τα εν λόγω έσοδα για τον Απρίλιο 2017 αποτέλεσαν μόλις το 0,71% των συνολικών εσόδων από έμμεσους φόρους.

Γράφημα 20. Έσοδα που εισπράττονται για την Ε.Ε.

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

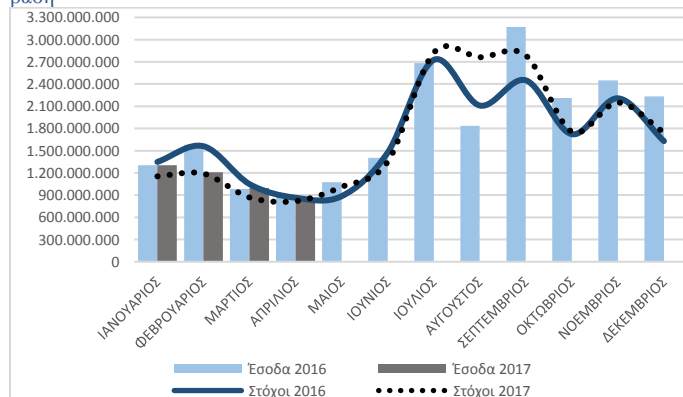
5. Επίτευξη ετήσιου στόγου μέχρι τον Απρίλιο του 2017

Άμεσοι φόροι

Ο βαθμός επίτευξης του ετήσιου στόχου (20,42 δις €) ως προς τα έσοδα από άμεσους φόρους το πρώτο τετράμηνο του έτους ανέρχεται στο επίπεδο του 21,31%, χαμηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2016, όπου το ποσοστό επίτευξης ως προς τον ετήσιο στόχο ήταν 23,85%. Αναλυτικά, τα έσοδα από άμεσους φόρους το πρώτο τετράμηνο του 2017 ανήλθαν σε 4,35 δις € έναντι 4,78 δις € την αντίστοιχη περίοδο του 2016.

Σημειώνεται, ωστόσο, ότι ο στόχος σε επίπεδο έτους αυξήθηκε για τους άμεσους φόρους κατά 1,93% (σε 20,42 δις € το 2017 έναντι 20,03 δις € το 2016). Στο Γράφημα 21 παρουσιάζονται τα έσοδα από άμεσους φόρους σε μηνιαία βάση για τα έτη 2016 & 2017 και οι αντίστοιχοι μηνιαίοι στόχοι.

Γράφημα 21. Πορεία εσόδων και στόχοι είσπραξης άμεσων φόρων σε μηνιαία βάση

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Η ως άνω επίτευξη οφείλεται στα αυξημένα έσοδα από:

- τον φόρο που εισπράττεται με μορφή παρακράτησης από μισθούς και συντάξεις (ΚΑΕ 0113) κατά 42,66%,
- τον φόρο στο εισόδημα πλην μισθών και συντάξεων (ΚΑΕ 0115) κατά 6,02%,

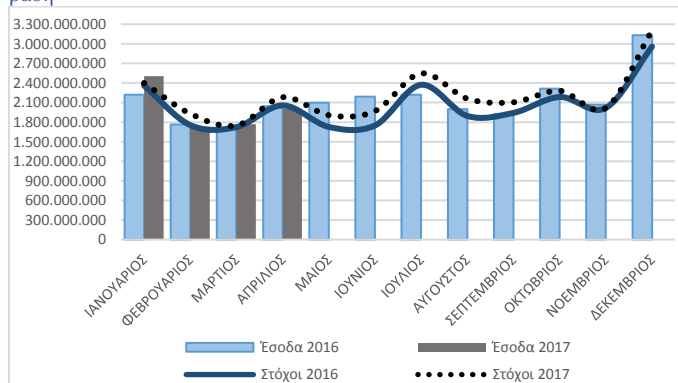
- τον ενιαίο φόρο ακινήτων (ΚΑΕ 0225) κατά 11,90%,
- τα υπόλοιπα παρελθόντων οικονομικών ετών που πρέπει να εισπραχθούν (ΚΑΕ 0630) κατά 19,93%, και
- τους λοιπούς άμεσους φόρους (ΚΑΕ 0800) κατά 8,77%.

Εμμεσοι φόροι

Ο βαθμός επίτευξης του ετήσιου στόχου (26,44 δις €) ως προς τα έσοδα από έμμεσους φόρους για το πρώτο τετράμηνο του έτους ανέρχεται σε 30,29%. Συγκεκριμένα, δεν παρατηρείται ουσιαστική μεταβολή για τους έμμεσους φόρους σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2016, όπου το ποσοστό επίτευξης ως προς τους στόχους ήταν 31,26%. Αναλυτικά, τα έσοδα από τους έμμεσους φόρους ανήλθαν σε 8,01 δις € το πρώτο τετράμηνο του 2017 έναντι 7,73 δις € το αντίστοιχο διάστημα του 2016.

Σημειώνεται, ότι ο στόχος για τους έμμεσους φόρους σε επίπεδο έτους αυξήθηκε επίσης κατά 6,89% (σε 26,44 δις € το 2017 έναντι 24,74 δις € το 2016). Στο Γράφημα 22 παρουσιάζονται τα έσοδα από έμμεσους φόρους σε μηνιαία βάση για τα έτη 2016 & 2017 και οι αντίστοιχοι μηνιαίοι στόχοι.

Γράφημα 22. Πορεία εσόδων και στόχοι είσπραξης έμμεσων φόρων σε μηνιαία βάση

Πηγή δεδομένων: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Η ως άνω επίτευξη οφείλεται στα αυξημένα έσοδα από:

- τον ΦΠΑ στα πετρελαιοειδή προϊόντα, στα λιπαντικά και στα παράγωγα αυτών (ΚΑΕ 1117) κατά 7,26%,
- τον ΦΠΑ από κάθε είδους λοιπές δραστηριότητες που εισπράττεται μέσω ΔΟΥ (ΚΑΕ 1119) κατά 40,21%,
- τον ΦΠΑ στα λοιπά εισαγόμενα (ΚΑΕ 1151) κατά 5,13%,
- τον ΕΦΚ βενζινών (ΚΑΕ 1462) κατά 7,80%,
- τον ΕΦΚ diesel (ΚΑΕ 1463) κατά 6,45 %,
- τον ΕΦΚ στα προϊόντα καπνού (ΚΑΕ 1471) κατά 5,86%, και
- τα υπόλοιπα Π.Ο.Ε. από Φ.Π.Α που πρέπει να εισπραχθούν (ΚΑΕ 1632) κατά 5,03%.

Το σύνολο του περιεχομένου του παρόντος, συμπεριλαμβανομένων κάθε είδους αρχείων, αποτελεί αντικείμενο πνευματικής ιδιοκτησίας και προστατεύεται από ελληνικές & διεθνείς διατάξεις. Συνεπώς, απαγορεύεται ρητά η αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, μεταδosis, διανομή, έκδοση ή μετάφραση του παρόντος, τμηματικά, περιληπτικά ή συνολικά, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση της δικαιοσύνη Διεθνούς Στρατηγικού σχεδιασμού της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. Από την παράσπον απαγόρευση εξαιρείται η αποθήκευση ή αντιγραφή τμημάτων του παρόντος σε απόλο προσωπικό υπολογιστή για αυστηρά προσωπική χρήση, χωρίς πρόθεση εμπορικής ή άλλης εκμετάλλευσης και χωρίς αυτό να σημαίνει τη με οποιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Στοιχεία επικοινωνίας